

EDITORIAL

BAŞLARKEN

Merhaba. Antroposen çağında – biraz da iklimsel değişikliğin ve Kovid 19 ve devam edegelen varyantlarının etkisiyle - ekolojik aydınlanmadan söz etmenin zamanı geldi hatta geçti bile. Ekolojik perspektif, insan merkezli bakış açısını bir yana bırakıp eko-merkezli (kimilerince biyomerkezli) bir bakış açısına sahip olmayı ifade ediyor. Bu perspektif eko-toplumsal ve eko-ekonomik boyutları da içeren bir biçimde ele alındığında “sürdürülebilir yaşam” odak noktasına odaklıyor bizi. Dikkat edilirse, “sürdürülebilir kalkınma” kavramının dar anlam kalıbına ve ideolojik tartışmalarına takılıp kalmamak için “sürdürülebilir yaşam” deyimini yeğledik.

Holistik niteli bütünü anlamına gelen “holos kökünden gelmektedir. Yunanca’dan kaynaklı bu sözcüğün 1926’da Jan Christiaan Smuts tarafından “Holizm ve Evrim” yapıtında holizm olarak kullanıldığını görüyoruz. SmutsH holizm ile indirgemeci yaklaşıma karşıt bir biyolojik evrim anlayışını ortaya atmıştır: bütünsellik.

Batı’da 1960’lardan sonra üç onyı pek fazla akademik radarlara girmeyen holizm 1990’lardan sonra tekrar gündeme gelmiştir. Oysa Doğu’da bu kavram yaşamın ana felsefesidir.

Holistik yaklaşımın dizgesel (sistemik) ve diyalektik bakış açılarıyla birlikte düşünülmesi gereğinin altını çizerek belirtelim. Aksi halde beklenilmedik ekonomik krizler anlamındaki siyah kuşuyu; iklim değişikliğinin getirdiği karmaşık krizler anlamındaki yeşil kuşuyu anlamak olanaklı olmayacaktır.

Ekonomik olguları sosyal ve ekolojik boyutlarla birlikte ele almanın gerektiği açıktır. Bu üçgen ilgili kuram ve uygulamada sürdürülebilirlik olarak adlandırılmaktadır. Beri yandan uluslararası ilişkiler ya da siyaset bilimine giriş kitaplarında yaygın bir kavram vardır: MEP üçgeni. Olguları ele alırken ekonomik-siyasal-askeri boyutlarıyla birlikte ele almak gerekliliğini ifade eder.

Son dönemde kimi dünya üniversitelerinde multidisipliner çalışmalarla ilgili kürsüler ve çalışmalar (mekatronik mühendisliği, nörobilimler vb.) oluşmaya başladı. Bu çalışmaların bir sonraki adımı “disiplinlerüstü (supradisciplinary)” olacak gözüküyor. Belki olduğunu bile iddia edebiliriz.

İşte holistik ekonomi adlı bir dergi çıkarmaya koyulmamızın gerekçesi tam da bu gelişmedir. Dergimizde yer verilmesi düşünülen makaleler de bu bağlamda ekonomiyle ilgili multidisipliner ve giderek disiplinler üstü çalışmalar olduğunda dergi çıkış amacına uygun olacaktır. Bu bağlamda şu konuları belirtebiliriz:

- Ekonominin düşünsel serüveni : holistik ekonomiye doğru giden yol
- Makroekonomik temalara (yerel-ulusal-küresel) holistik yaklaşımlar
- Sektörel (tarım, sanayi ve finansdışı hizmet) ekonomilere ait temalara holistik yaklaşımlar
- Finansal piyasalar ve kurumlara ait temalara holistik yaklaşımlar
- İşletme anabilim dalında yönetsel fonksiyonlara (planlama-kontrol, örgütlenme, yürütme) ve örgütsel fonksiyonlarına ait (tedarik, üretim, pazarlama, finans-muhasebe, ARGE, insan varlıkları vd.) temalara holistik yaklaşımlar
- Sosyolojik, siyasal, kamu yönetimi ve hukuka ait temaların ekonomiyle ilişkileri bağlamında holistik yaklaşımlar
- Doğrudan sürdürülebilirliğin kendisine ait kuramsal yöntemlere ve uygulamalara ait temalar

Son olarak, dileyelim ki, karmaşıklık ekonomisi denizinde denizci söylemiyle pruvamız neta olsun.

Prof. Dr. İ. Melih Baş
Baş Editör